Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

16. března 2023 *

„Řízení o předběžné otázce – Duševní vlastnictví – Ochrana odrůdových práv – Nařízení (ES) č. 2100/94 – Odchylka stanovená v čl. 14 odst. 3 – Článek 94 odst. 2 – Protiprávní jednání – Nárok na náhradu škody – Nařízení (ES) č. 1768/95 – Článek 18 odst. 2 – Náhrada škody – Minimální paušální částka vypočtená na základě čtyřnásobku licenčního poplatku – Pravomoc Evropské komise – Neplatnost“

Ve věci C-522/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken (Falcký vrchní zemský soud ve Zweibrückenu, Německo) ze dne 18. srpna 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 24. srpna 2021, v řízení

MS

proti

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení: C. Lycourgos, předseda senátu, L. S. Rossi, J.-C. Bonichot, S. Rodin a O. Spineanu-Matei (zpravodajka), soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: S. Beer, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 14. července 2022,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za MS: N. Küster, Rechtsanwalt,

– za Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH: E. Trauernicht a K. von Gierke, Rechtsanwälte,

– za Evropskou komisi: A. C. Becker, B. Eggers a G. Koleva, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: němčina.

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 27. října 2022,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká platnosti čl. 18 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 1768/95 ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchylku podle čl. 14 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 2100/94 o odrůdových právech Společenství (Úř. věst. 1995, L 173, s. 14; Zvl. vyd. 03/18, s. 63), ve znění nařízení Komise (ES) č. 2605/98 ze dne 3. prosince 1998 (Úř. věst. 1998, L 328, s. 6; Zvl. vyd. 03/24, s. 162) (dále jen „nařízení č. 1768/95“), s ohledem na čl. 94 odst. 2 první větu nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství (Úř. věst. 1994, L 227, s. 1; Zvl. vyd. 03/16, s. 390).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi MS a Saatgut Treuhandverwaltungs GmbH (dále jen „STV“) týkajícího se výpočtu výše náhrady škody, kterou utrpěla posledně uvedená společnost v důsledku neoprávněného výsevu odrůdy ozimého ječmene KWS Meridian ze strany MS.

Právní rámec

Nařízení č. 2100/94

3 Článek 11 nařízení č. 2100/94, nadepsaný „Nárok na odrůdové právo Společenství“, v odstavci 1 stanoví:

„Nárok na odrůdové právo Společenství přísluší osobě, která odrůdu vyšlechtila nebo objevila a vyvinula, popřípadě jejímu právnímu nástupci; tato osoba a její právní nástupce jsou dále uváděni jako ‚šlechtitelé‘.“

4 Článek 13 tohoto nařízení, nadepsaný „Práva držitele odrůdového práva Společenství a zakázané úkony“, v odstavcích 1 až 3 stanoví:

„1. Odrůdové právo Společenství má ten účinek, že úkony uvedené v odstavci 2 je oprávněn provádět pouze držitel nebo držitelé odrůdového práva Společenství, dále jen ‚držitel‘.

2. Aniž jsou dotčeny články 15 a 16, vyžadují souhlas držitele níže uvedené úkony, pokud jde o složky odrůdy nebo sklizený materiál chráněné odrůdy — obě dále uváděné jako ‚materiál‘:

a) produkce nebo reprodukce (množení);

[…]

Držitel může svůj souhlas učinit závislým na podmínkách a omezeních.

3. Odstavec 2 se použije, pokud jde o sklizený materiál, pouze tehdy, pokud byl získán tím, že složky chráněné odrůdy byly použity bez souhlasu, a pokud držitel ve spojitosti s uvedenými složkami odrůdy neměl dostatek příležitosti uplatnit své právo.“

5 Článek 14 tohoto nařízení, nadepsaný „Odchylka od odrůdového práva Společenství“, stanoví:

„1. Odchylně od čl. 13 odst. 2 mohou zemědělci k zajištění zemědělské produkce pro účely množení na šlechtitelských polích ve svém vlastním hospodářství použít produkt sklizně, který ve svém vlastním hospodářství získaly vyšlechtěním rozmnožovacího materiálu odrůdy spadající pod odrůdové práv[o] Společenství, přičemž se nesmí jednat o hybrid nebo syntetickou odrůdu.

2. Odstavec 1 se vztahuje pouze na tyto zemědělské druhy rostlin:

[…]

b) obiloviny:

[…]

Hordeum vulgare L. – ječmen

[…]

3. Podmínky pro účinnost výjimky podle odstavce 1, jakož i pro zachování oprávněných zájmů šlechtitele rostlin a zemědělce stanoví před vstupem tohoto nařízení v platnost prováděcí pravidla uvedená v článku 114 na základě níže uvedených kritérií:

– neexistují žádná množstevní omezení na úrovni hospodářství zemědělce, pokud je to nezbytné pro potřeby hospodářství,

– sklizený produkt může být pro výsev připraven samotným zemědělcem nebo prostřednictvím jemu poskytovaných služeb, aniž jsou dotčena omezující ustanovení, které mohou členské státy stanovit vzhledem ke způsobu, kterým je tento produkt sklizně připraven k výsevu, zejména aby zajistily, že výrobek dodaný k přípravě je identický s výrobkem vzniklým z přípravy,

– malí zemědělci nejsou povinni platit držiteli odrůdového práva úhradu; […]

  […]

– malí [ostatní] zemědělci jsou povinni zaplatit držiteli odrůdového práva přiměřenou úhradu, která musí být zjevně nižší než částka, která se v téže oblasti požaduje za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu téže odrůdy; skutečná výše této přiměřené úhrady se může časem změnit, přičemž se přihlédne k tomu, do jaké míry je, pokud jde o dotyčnou odrůdu, použito odchylky podle odstavce 1,

– za dohled nad dodržováním ustanovení tohoto článku nebo ustanovení přijatých na základě tohoto článku jsou výlučně odpovědní držitelé odrůdových práv; při tomto dohledu nesmí přijímat pomoc úředních subjektů,

– zemědělci, jakož i poskytovatelé zpracovatelských služeb předají držitelům odrůdových práv na jejich žádost příslušné informace; příslušné informace mohou rovněž zaslat úřední subjekty účastnící se dohledu nad zemědělskou produkcí, pokud byly tyto informace shromážděny v rámci jejich běžné činnosti a nejsou spojeny s dodatečnými náklady. […]“

6 Článek 94 tohoto nařízení, nadepsaný „Protiprávní jednání“, zní takto:

„1. Kdo:

a) ohledně odrůdy, které bylo uděleno odrůdové právo Společenství, provede úkony uvedené v čl. 13 odst. 2, aniž by k tomu byl oprávněn

[…]

může být držitelem žalován za protiprávní jednání nebo o zaplacení přiměřené náhrady nebo oboje.

2. Kdo jedná úmyslně nebo z nedbalosti, je držiteli povinen kromě toho nahradit další škody vzniklé z protiprávního jednání. V případě mírné nedbalosti se může tento nárok snížit v souladu se stupněm této mírné nedbalosti, avšak nikoli pod výši výhody, která vznikla porušiteli z protiprávního jednání.“

7 Článek 114 nařízení č. 2100/94, nadepsaný „Jiná prováděcí pravidla“, v odstavci 1 stanoví:

„Pro použití tohoto nařízení se [prováděcím nařízením] stanoví prováděcí pravidla. […]“

Nařízení č. 1768/95

8 Nařízení č. 1768/95 bylo přijato na základě článku 114 nařízení č. 2100/94.

9 Článek 5 nařízení č. 1768/95, nadepsaný „Výše úhrady“, stanoví:

„1. Výše přiměřené úhrady, kterou je třeba zaplatit držiteli odrůdového práva podle čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážky […] nařízení [č. 2100/94], může být mezi držitelem hospodářství a dotyčným zemědělcem dohodnuta smluvně.

2. Pokud nebyla taková dohoda uzavřena nebo není použitelná, musí být výše úhrady výrazně nižší než částka, která je požadována na stejném území za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu téže odrůdy nejnižší kategorie přípustné pro úřední uznávání.

[…]

4. Pokud je v případě odstavce 2 stanovena výše úhrady dohodami mezi organizacemi držitelů odrůdových práv nebo zemědělců […], používají se dohodnuté částky v dotyčných oblastech a pro dotyčné odrůdy jako pokyny pro stanovení úhrady, pokud byly tyto částky a související podmínky písemně oznámeny Komisi zplnomocněnými zástupci dotyčných organizací a zveřejněny […].

5. Pokud v případě odstavce 2 neexistuje žádná dohoda ve smyslu odstavce 4, činí úhrada 50 % částky účtované za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu podle odstavce 2.

Pokud však členský stát oznámil Komisi před 1. lednem 1999 blízké uzavření dohody ve smyslu odstavce 4 mezi dotyčnými organizacemi na celostátní nebo regionální úrovni, činí úhrada pro dotyčnou oblast a pro dotyčný druh 40 % místo výše uvedených 50 %; to platí pouze pro zemědělskou výjimku uplatněnou před provedením této dohody a nejpozději do 1. dubna 1999.

[…]“

10 Článek 17 tohoto nařízení, nadepsaný „Protiprávní jednání“, stanoví:

„Držitel odrůdového práva může uplatnit svá práva vztahující se k odrůdovému právu Společenství proti každé osobě, která poruší podmínky stanovené v tomto nařízení, popřípadě omezení ohledně odchylky podle článku 14 […] nařízení [č. 2100/94].“

11 Článek 18 uvedeného nařízení, nadepsaný „Zvláštní soukromoprávní žaloba“, stanoví:

„1. Držitel odrůdového práva může porušitele podle článku 17 kvůli plnění jeho povinností žalovat podle čl. 14 odst. 3 […] nařízení [č. 2100/94] na základě ustanovení tohoto nařízení.

2. Pokud dotyčná osoba se zřetelem na odrůdu nebo více odrůd téhož držitele odrůdového práva opakovaně úmyslně poruší povinnost podle čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážky […] nařízení [č. 2100/94], je vůči držiteli odrůdového práva povinna k úhradě další škody podle čl. 94 odst. 2 […] nařízení [č. 2100/94]; tato povinnost úhrady zahrnuje alespoň paušální částku, která se vypočítává na základě čtyřnásobku průměrné částky poplatku, požadované na stejném území za licenční výrobu odpovídajícího množství rozmnožovacího materiálu chráněné odrůdy dotyčných rostlinných druhů, aniž je dotčena vyšší náhrada škody.“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

12 Společnost STV je sdružením držitelů odrůdových práv, které je svými členy pověřeno hájit jejich práva a zejména podávat vlastním jménem žádosti o informace, jakož i žádosti o platbu.

13 MS je zemědělec, jenž ve čtyřech hospodářských letech 2012/2013 až 2015/2016 vysel odrůdu ozimého ječmene KWS Meridian chráněnou podle nařízení č. 2100/94.

14 Společnost STV podala žalobu, kterou se domáhala zejména informací o tomto výsevu. MS poskytl poprvé před soudem prvního stupně číselné údaje týkající se zpracování osiva odrůdy ozimého ječmene KWS Meridian za tyto čtyři hospodářské roky, přičemž v příslušných letech bylo zpracováno 24,5, 26, 34 a 45,4 metrických centů osiva.

15 MS tedy za hospodářské roky 2013/2014 až 2015/2016 zaplatil částky, které odpovídaly licenčnímu poplatku za použití osiva odrůdy ozimého ječmene KWS Meridian, a byly vypočteny stejným způsobem jako částka za hospodářský rok 2015/2016, přičemž tato částka odpovídá přiměřené náhradě ve smyslu čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94.

16 Společnost STV požadovala za tři dotčené hospodářské roky zaplacení náhrady další škody ve výši čtyřnásobku tohoto poplatku z titulu náhrady stanovené v čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94, ve spojení s čl. 18 odst. 2 nařízení č. 1768/95 (dále jen „sporné ustanovení“), přičemž od této částky odečetla částku odpovídající uvedenému poplatku, který MS za tyto tři hospodářské roky zaplatil.

17 MS zpochybnil nárok společnosti STV na takovouto platbu. V tomto ohledu v podstatě tvrdil, že škoda způsobená společnosti STV byla nahrazena zaplacením přiměřené náhrady ve smyslu čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94, namísto zaplacení poplatku za výsev podle čl. 5 odst. 5 nařízení č. 1768/95. Rovněž tvrdil, že dodatečná paušální penalizující náhrada škody není slučitelná s judikaturou Soudního dvora.

18 Rozsudkem ze dne 4. prosince 2020 Landgericht Kaiserslautern (zemský soud v Kaiserslauternu, Německo) v podstatě vyhověl návrhu společnosti STV s odkazem na jasné znění sporného ustanovení.

19 MS podal proti tomuto rozsudku odvolání k Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken (Falcký vrchní zemský soud ve Zweibrückenu, Německo), který je předkládajícím soudem. Podle MS musí být sporné ustanovení prohlášeno za neplatné, protože není slučitelné s čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94, jenž neumožňuje přiznat držiteli paušální penalizující náhradu škody, v projednávané věci ve výši čtyřnásobku poplatku, který by bylo nutno zaplatit za licenční výrobu (dále jen „licenční poplatek“).

20 Společnost STV tvrdí, že sporné ustanovení není v rozporu s čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94 a je v souladu s judikaturou Soudního dvora.

21 Předkládající soud má za to, že rozhodnutí, které má vydat, závisí výlučně na tom, zda je sporné ustanovení platné. Uvedený soud poté, co připomenul, že nařízení přijaté na základě zmocnění uvedeného v základním nařízení se nemůže od ustanovení posledně uvedeného nařízení, z něhož vychází, odchýlit, a pokud se tak stane, musí být zrušeno, uvedl, že sporné ustanovení, kterým Komise stanovila výši paušální minimální náhrady škody na čtyřnásobek licenčního poplatku, může být v rozporu s čl. 94 odst. 2 první větou nařízení č. 2100/94, a proto neplatné.

22 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že za účelem kompenzace výhody, kterou získala osoba, jež se dopustila protiprávního jednání, stanoví čl. 94 odst. 1 tohoto nařízení přiměřenou náhradu, jež odpovídá výši licenčního poplatku. V tomto kontextu by bylo možno chápat čl. 94 odst. 2 první větu uvedeného nařízení v tom smyslu, že držitel odrůdového práva má v případě úmyslného nebo nedbalostního protiprávního jednání nárok na náhradu další škody pouze v případě, že takovou škodu může konkrétně doložit. Podle předkládajícího soudu z judikatury Soudního dvora podle všeho vyplývá, že stanovení minimální výše škody prostřednictvím obecné normy není slučitelné s čl. 94 odst. 2 první větou nařízení č. 2100/94.

23 V tomto kontextu se Pfälzisches Oberlandesgericht Zweibrücken (Falcký vrchní zemský soud ve Zweibrückenu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je čl. 18 odst. 2 nařízení [č. 1768/95] v rozsahu, v němž lze za podmínek v něm uvedených požadovat minimální náhradu škody ve výši čtyřnásobku licenčního poplatku, slučitelný s nařízením [č. 2100/94], a zejména s jeho čl. 94 odst. 2 první větou?“

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

24 Komise ve svém vyjádření uvádí, aniž však jasně tvrdí, že je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce nepřípustná, že okolnosti původního řízení, jak vyplývají z předkládacího rozhodnutí, jsou nejasné. Klade si otázku, zda v projednávaném případě byly v hospodářských letech 2013/2014 až 2015/2016 splněny podmínky stanovené v čl. 14 odst. 1 nařízení č. 2100/94, zejména podmínky týkající se použití produktu sklizně chráněné odrůdy k zajištění zemědělské produkce, pro účely množení na šlechtitelských polích, ve svém vlastním hospodářství. Tvrdí, že pokud tomu tak není, toto ustanovení a sporné ustanovení nejsou relevantní pro řešení sporu v původním řízení a odpověď na předběžnou otázku není v tomto ohledu rozhodující. Zdůrazňuje nicméně, že otázku, zda jsou splněny skutkové podmínky stanovené v tomto článku 14, může posoudit pouze předkládající soud, kterému přísluší zjistit všechny relevantní skutečnosti.

25 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je v rámci spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy zavedené článkem 267 SFEU věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku, tak relevanci otázky, kterou Soudnímu dvoru klade. Proto týkají-li se otázky položené vnitrostátním soudem platnosti pravidla unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 16. července 2020, Facebook Ireland a Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, bod 73 a citovaná judikatura).

26 Z toho vyplývá, že se na otázky týkající se unijního práva vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem ze strany Soudního dvora je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad nebo posouzení platnosti unijní normy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 28. dubna 2022, Caruter, C-642/20, EU:C:2022:308, bod 29 a citovaná judikatura).

27 V projednávaném případě z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že vnitrostátní soud má pochybnosti nikoli o použitelnosti sporného ustanovení na spor v původním řízení, ale o jeho platnosti s ohledem na nařízení č. 2100/94 a zejména na čl. 94 odst. 2 první větu tohoto nařízení. Z předkládacího rozhodnutí rovněž vyplývá, že MS v řízení v prvním stupni tvrdil, že škoda způsobená společnosti STV byla nahrazena zaplacením přiměřené náhrady ve smyslu čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94, namísto zaplacení poplatku za výsev podle čl. 5 odst. 5 nařízení č. 1768/95. Posledně uvedené ustanovení se přitom týká výše přiměřené náhrady, která má být zaplacena držiteli podle čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážky nařízení č. 2100/94, což předpokládá, že jsou splněny podmínky uvedené v čl. 14 odst. 1 tohoto nařízení, zejména podmínky týkající se použití produktu sklizně chráněné odrůdy k zajištění zemědělské produkce, pro účely množení na šlechtitelských polích, ve svém vlastním hospodářství. Z předkládacího rozhodnutí konečně vyplývá, že mezi účastníky sporu v původním řízení je sporná pouze výše náhrady škody, jež má být zaplacena z důvodu nepovoleného výsevu.

28 Nejeví se tedy, a tím spíše není zjevné, že by posouzení platnosti, o které žádá předkládající soud, nemělo žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo že by se jednalo o hypotetický problém.

29 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je proto přípustná.

K předběžné otázce

30 Podstatou jediné otázky předkládajícího soudu je, zda je sporné ustanovení s ohledem na čl. 94 odst. 2 první větu nařízení č. 2100/94 platné v rozsahu, v němž v případě opakovaného a úmyslného porušení povinnosti zaplatit přiměřenou úhradu dlužnou podle čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážky tohoto nařízení stanoví náhradu škody vzniklé držiteli odrůdového práva, která zahrnuje alespoň paušální částku, jež se vypočítává na základě čtyřnásobku průměrné částky poplatku, požadované na stejném území za licenční výrobu odpovídajícího množství rozmnožovacího materiálu chráněné odrůdy dotyčných rostlinných druhů.

31 Je třeba připomenout, že podle čl. 13 odst. 2 nařízení č. 2100/94 je souhlas držitele vyžadován, pokud jde o složky odrůdy nebo sklizený materiál chráněné odrůdy, zejména pro produkci nebo reprodukci (množení).

32 Nicméně, za účelem zajištění zemědělské produkce čl. 14 odst. 1 tohoto nařízení stanoví, že odchylně od povinnosti získat povolení od držitele mohou zemědělci pro účely množení na šlechtitelských polích ve svém vlastním hospodářství použít produkt sklizně, který ve svém vlastním hospodářství získali výsevem rozmnožovacího materiálu chráněné odrůdy uvedené na seznamu zemědělských druhů rostlin podle čl. 14 odst. 2 uvedeného nařízení. Použití této odchylky podléhá splnění určitých podmínek.

33 Článek 14 odst. 3 nařízení č. 2100/94 stanoví, že tyto podmínky jsou stanoveny v prováděcím nařízení vydaném podle článku 114 tohoto nařízení, na základě kritérií, která umožňují tuto výjimku použít, jakož i zachovat oprávněné zájmy šlechtitele, jak je definován v čl. 11 odst. 1 uvedeného nařízení, a zemědělce, a dále tato různá kritéria stanoví. Mezi posledně uvedená kritéria patří kritérium stanovené v čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážce tohoto nařízení, které spočívá v zaplacení držiteli odrůdového práva přiměřené úhrady z titulu této odchylky za toto použití (dále jen „přiměřená úhrada z titulu odchylky“). Tato úhrada musí být podstatně nižší než licenční poplatek.

34 Zemědělec, na kterého se vztahuje čl. 14 odst. 3 čtvrtá odrážka nařízení č. 2100/94, jenž ale nezaplatí v něm uvedenou úhradu držiteli odrůdového práva, nemůže využít odchylky stanovené v čl. 14 odst. 1 tohoto nařízení a musí být považován za osobu, která bez souhlasu provedla některý z úkonů uvedených v čl. 13 odst. 2 tohoto nařízení. Podle čl. 94 odst. 1 uvedeného nařízení může být tento zemědělec držitelem žalován za protiprávní jednání nebo o zaplacení přiměřené náhrady nebo oboje. Jedná-li zemědělec úmyslně nebo z nedbalosti, je dále podle čl. 94 odst. 2 tohoto nařízení povinen nahradit škodu, která uvedenému držiteli vznikla (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. června 2015, Saatgut-Treuhandverwaltung, C-242/14, EU:C:2015:422, bod 22 a citovaná judikatura).

35 Vzhledem k tomu, že cílem nařízení č. 1768/95 je upřesnit kritéria uvedená v čl. 14 odst. 3 nařízení č. 2100/94 a Komise je při výkonu svých prováděcích pravomocí oprávněna přijmout veškerá prováděcí opatření nezbytná nebo užitečná k provedení posledně uvedeného nařízení, pokud s ním však zejména nejsou v rozporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. října 2014, Parlament v. Komise, C-65/13, EU:C:2014:2289, bod 44 a citovaná judikatura), je třeba určit, zda Komise tím, že ve sporném ustanovení stanovila minimální paušální částku náhrady škody vzniklé držiteli, porušila čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94, jak jej vykládá Soudní dvůr.

36 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že článek 94 nařízení č. 2100/94 zakládá nárok na odškodnění ve prospěch držitele odrůdového práva Společenství, který je nejen úplný, ale je nadto založen na objektivních kritériích, což znamená, že pokrývá pouze škodu plynoucí z porušení tohoto práva, aniž by tento článek mohl sloužit jako základ pro uložení paušální přirážky za porušení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. června 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, body 33 a 43).

37 Článek 94 nařízení č. 2100/94 proto nelze vykládat tak, že může ve prospěch tohoto držitele sloužit jako právní základ k tomu, aby byla porušiteli uložena paušálně stanovená náhrada škody, která má povahu trestu (rozsudek ze dne 9. června 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, bod 34).

38 Rozsah náhrady škody podle tohoto článku 94 naopak musí co možná nejpřesněji odrážet skutečnou a určitou škodu, která vznikla uvedenému držiteli v důsledku protiprávního jednání (rozsudek ze dne 9. června 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, bod 35).

39 Článek 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94 má totiž finančně kompenzovat výhodu, již získal porušitel, přičemž tato výhoda odpovídá částce rovnající se licenčnímu poplatku, který neuhradil. Soudní dvůr v tomto ohledu upřesnil, že toto ustanovení neupravuje náhradu jiných škod než těch, jež souvisejí s nezaplacením „přiměřené náhrady“ ve smyslu tohoto ustanovení (rozsudek ze dne 9. června 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, bod 31 a citovaná judikatura).

40 Článek 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94 se rovněž týká dalších škod, které je porušovatel povinen „kromě toho“ nahradit držiteli v případě protiprávního jednání, jež bylo spácháno „úmyslně nebo z nedbalosti“ (rozsudek ze dne 9. června 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, bod 32).

41 Pokud jde o rozsah náhrady vzniklé škody stanovený v čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94, Soudní dvůr uvedl, že je na držiteli odrůdy, k níž byla porušena práva, aby předložil důkazy o tom, že jemu způsobená škoda je vyšší než škoda, na kterou se vztahuje přiměřená náhrada podle odstavce 1 tohoto článku (rozsudek ze dne 9. června 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, bod 56).

42 Výše licenčního poplatku z tohoto důvodu sama o sobě nemůže sloužit jako základ pro vyčíslení této škody. Takový poplatek totiž umožňuje vypočítat přiměřenou náhradu podle čl. 94 odst. 1 nařízení č. 2100/94 a nemusí nutně souviset se škodou, která nebude nahrazena (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. června 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, bod 57).

43 V každém případě je na soudu, jemuž byla věc předložena k rozhodnutí, aby posoudil, zda lze s určitostí prokázat škodu, které se dovolává držitel odrůdy, k níž byla porušena práva, nebo zda je namístě stanovit paušální částku, která by co nejlépe odrážela existenci této škody (rozsudek ze dne 9. června 2016, Hansson, C-481/14, EU:C:2016:419, bod 59).

44 Ve světle těchto úvah je třeba přezkoumat platnost sporného ustanovení s ohledem na čl. 94 odst. 2 první větu nařízení č. 2100/94.

45 Zaprvé je třeba konstatovat, že sporné ustanovení stanoví minimální paušální částku, která se vypočítává na základě průměrné výše licenčního poplatku, zatímco výše tohoto poplatku nemůže sama o sobě sloužit jako základ pro vyčíslení škody podle čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94, jak bylo připomenuto v bodě 42 tohoto rozsudku.

46 Zadruhé zavedení minimální paušální částky náhrady škody vzniklé držiteli odrůdového práva znamená, jak uvedla Komise v odpovědi na otázku položenou Soudním dvorem, že tento držitel není povinen prokázat rozsah vzniklé škody, ale je povinen prokázat pouze existenci opakovaného a úmyslného porušení svých práv. Jak přitom bylo připomenuto v bodech 38 a 41 tohoto rozsudku, náhrada škody podle článku 94 nařízení č. 2100/94 musí co možná nejpřesněji odrážet skutečnou a určitou škodu, kterou tento držitel utrpěl, a jemuž přísluší předložit důkazy o tom, že škoda uvedená v odstavci 2 tohoto článku je vyšší než škoda, již pokrývá přiměřená náhrada stanovená v odstavci 1 uvedeného článku.

47 Zavedení minimální paušální částky náhrady škody znamená rovněž stanovení nevyvratitelné domněnky, pokud jde o minimální rozsah této škody, a omezuje posuzovací pravomoc soudu, který může minimální paušální částku stanovenou sporným ustanovením pouze zvýšit, ale nikoli

snížit, a to, jak Komise uznala v odpovědi na otázku, kterou jí na jednání v této souvislosti položil Soudní dvůr, i tehdy, pokud skutečná škoda může být snadno prokázána a pokud se ukáže, že je nižší, než tato minimální paušální částka.

48 Konečně v souladu s judikaturou připomenutou v bodě 43 tohoto rozsudku může být náhrada škody podle čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94 stanovena paušálně pouze na základě posouzení soudu, jemuž byla věc předložena k rozhodnutí. Sporné ustanovení tedy tím, že pro náhradu škody vzniklé držiteli stanoví minimální paušální částku, v tomto ohledu rovněž omezuje posuzovací pravomoc tohoto soudu.

49 Zatřetí, přestože – jak bylo připomenuto v bodech 37 a 38 tohoto rozsudku a jak uvedl generální advokát v bodě 83 svého stanoviska – rozsah náhrady škody podle článku 94 nařízení č. 2100/94 musí co možná nejpřesněji odrážet skutečnou a určitou škodu, která držiteli vznikla, aniž vede k odsouzení, jež by mělo povahu trestu, sporné ustanovení může tím, že výši náhrady takovéto škody stanoví prostřednictvím minimální paušální částky, která se vypočítává na základě čtyřnásobku průměrné částky licenčního poplatku, vést k uložení náhrady škody, jež má povahu trestu.

50 Začtvrté, pokud jde o argumenty Komise založené na rozsudku ze dne 25. ledna 2017, Stowarzyszenie Oławska Telewizja Kablowa (C-367/15, EU:C:2017:36), jak uvedl generální advokát v bodech 87 a 88 svého stanoviska, věc, ve které byl vydán uvedený rozsudek, se týkala výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. 2004, L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32), zatímco v projednávané věci má Soudní dvůr posoudit platnost ustanovení nařízení č. 1768/95, které je prováděcím opatřením k nařízení č. 2100/94 a jak bylo uvedeno v bodě 35 tohoto rozsudku, musí být z tohoto důvodu v souladu s tímto nařízením, a zejména s jeho čl. 94 odst. 2. Kromě toho se tato směrnice týká všech práv duševního vlastnictví, a nikoli pouze odrůdových práv Společenství, a vztahuje se na širokou škálu možných zásahů do těchto práv a jejich porušení. I když tedy uvedená směrnice může případně představovat relevantní prvek kontextu, který je třeba vzít v úvahu pro účely výkladu nařízení č. 2100/94, je třeba se vyhnout tomu, aby byla pod záminkou jeho kontextuálního výkladu tomuto nařízení přisuzována působnost, která, pokud jde o režim ochrany odrůdových práv Společenství, neodpovídá jeho znění a účelu.

51 Jak vyplývá z bodů 45 až 49 tohoto rozsudku, sporné ustanovení je v rozsahu, v němž dlužnou náhradu škody stanoví v návaznosti na licenční poplatek, zavádí nevyvratitelnou domněnku, pokud jde o minimální rozsah škody vzniklé držiteli a omezuje posuzovací pravomoc soudu, jemuž byla věc předložena k rozhodnutí, v rozporu s čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94, jak jej vykládá Soudní dvůr. Okolnost, kterou uvádí společnost STV a Komise, že se toto ustanovení použije pouze v případě opakovaného a úmyslného porušení povinnosti zaplatit přiměřenou úhradu z titulu odchylky stanovené v čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážce tohoto nařízení, nemůže tento závěr změnit. Komise tedy přijetím sporného ustanovení překročila s ohledem na čl. 94 odst. 2 nařízení č. 2100/94 meze své prováděcí pravomoci.

52 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že sporné ustanovení je s ohledem na čl. 94 odst. 2 první větu nařízení č. 2100/94 neplatné v rozsahu, v němž v případě opakovaného a úmyslného porušení povinnosti zaplatit přiměřenou úhradu z titulu odchylky dlužnou podle čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážky nařízení č. 2100/94 stanoví náhradu škody vzniklé držiteli odrůdového práva, která zahrnuje alespoň paušální částku, jež se vypočítává na základě čtyřnásobku průměrné částky poplatku, požadované na stejném území za licenční výrobu odpovídajícího množství rozmnožovacího materiálu chráněné odrůdy dotyčných rostlinných druhů.

K nákladům řízení

53 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

Článek 18 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 1768/95 ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchylku podle čl. 14 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 2100/94 o odrůdových právech Společenství, ve znění nařízení Komise (ES) č. 2605/98 ze dne 3. prosince 1998, je neplatný.

Podpisy